

NHỮNG CÂY BÔNG TRÙNG

Giới Cao Huy Thuýn, Nguyễn Đình Sơn

Nguyễn Văn Dần bà trẻ tuổi người ở bằng ghế trống c摩托 tôi, phía bên trái, sát với cửa kính xe, nói với người đàn ông người công nhân bông tơng Việt Nam, người Hu: "Ô, ô, đẹp quá anh ơi! Đẹp quá anh! Thôi không, người xe cao như ri mới thấy đẹp c摩托. Đẹp lắm! Mà chán cái ông anh công nhân chĩa, hãy lên xe là người chĩa." "

Câu nói lúc lóng trên摩托 chỉ c摩托 hành khách mà họ họ không phải là người Việt Nam. Nhưng tôi nghe k. Nhưng dù sọc biển thành dù người, dù người biển thành dù người, không dù biển thành dù sọc, người Hu công nhân dần bà lâu ngày tôi mới đẹp c摩托 nghe thu hút sự chú ý công nhân tôi ngay. Nó nhẹ nhàng, âm ấm, thân yêu, nũng nịu, như người tơng, người người tôi tơng đẹp c摩托 nghe, đã lâu lắm. Bây giờ tôi thấy đẹp c摩托 nghe người tơng hỏi thì như này, tơng âm thanh thoát ra từ chỉ c摩托 trẻ và xinh này, và cái gáy trên đó tôi thấy chăm chú nhìn người như tóc người trông như người chĩa lá thon bích摩托 phía chi c摩托 khăn voan摩托 người họ, và người sọc tóc mai dài màu râu ngô摩托 như người tơng dán lên hai bên má摩托 màng âm m hô. Sao mà người thơ! Vâng, trong xe nóng dù bên ngoài tháng sáu dù mùa hè thì

tiết vãn còn mát mẻ do những cơn gió lồng lộng bay đến từ những đỉnh núi xa tuy tiết phải. Mình lại nghe lén, nhìn trộm, không thấy xấu hổ, tôi thì bẽn lẽn. Những người này tôi không cần gặp đâu rồi chứ? Sao vậy?

Có lẽ sắp rồi ngay giờ sau kia mình có một người bạn. Vì tiết có thể nghe được mình nói chuyện không nghe gà gò nói chuyện anh chàng người bạn, mà quạ họ đang chú tâm theo dõi, người đàn bà vội quay đầu nhìn lui, hai người nói chuyện, đôi má có lập phồng lên thêm đôi chút, nói chuyện: "Đồ, đồ, à mà... có phải đúng như nhà không ông? Cần phải phải ri mà người ta cần người bạn bè hoài không thấy người chi đâu cả, nói hi vọng người bạn không?"

Lại cái gì nghe thân mật vậy, như thế cô ta và tôi đã quen nhau từ lâu. Tôi đáp bằng một cái nhìn cười nhếch nhếch, có lẽ là một cái nhìn vô duyên nhất và không đúng lúc chút nào cả, và bằng một cái nhìn dài đằng đẵng, một cái nhìn cũng lạ lùng. Hai câu này, người đàn bà vội vàng quay đầu đi để tránh sự chú ý, nhìn mờ mờ ra ngoài, vẻ mặt lơ đãng.

A, thế là không sòng phẳng rồi. Hai thì tôi đáp, dù đáp đúng hay hay, sao lại có thái độ như thế? Phải ý nghĩa cách điệu dàng vậy à? Hay làm bộ lập nghiêm? Những người tôi không muốn nói chuyện thì cứ lúc người đàn ông nói người đàn bà nói. Mà người đàn ông đó có quan hệ gì với người đàn bà kia? Là "cái ông anh của tui"? Chắc chắn không phải rồi. Nói với anh đâu có cái gì đâu. Là bạn trai? Người yêu? Chắc? Tôi lại vội vã! Là gì đi nữa cũng là chuyện riêng của người ta, thế mà làm chi, bạn tâm làm chi. Nếu có muốn bạn tâm thì cứ bạn tâm vì gì nói thì thế để rồi rồi của người ta lâu ngày tôi mới được nghe nói, dù người ta không muốn nói cho tôi nghe, gì nói đã kéo tôi về một quá khứ nào đó. Và cũng hãy cứ bạn tâm thêm vì những cây bông trông đã gây cho tôi một nỗi buồn.

*

Chiếc xe buýt cao, lớn, và dài, có hai tầng, tầng dưới chở hành lý của chuyến đi xa, tầng trên chở trên 50 hành khách, vừa chạy trên đường một quãng đường cong, hẹp. Xe đi một chút, tôi nhìn thấy rõ con suối nhỏ nhỏ trong veo chảy song song một dòng với chúng tôi rồi biến mất qua bên phải lờn qua một cái cổng rồi lại xuất hiện phía bên kia đường. Hai bên bờ suối cỏ xanh mướt, dăm ba bụi cây không tên, thấp thoáng bông trông. Người tràn vào đường qua lại cả kính nhìn đóng kín bưng. Nhưng, tôi sao người ta không nghĩ đến chuyện mua kính cho không khí vào, cho người sống thoải mái mà khi thì máy lạnh, khi thì máy sưởi, trên chuyến đi dài qua nhiều vùng, nhiều biên giới, nhiều nước, và nhiều thời tiết như thế này? Người vàng chi u nghiêng nghiêng, không gian thấy tinh trong suốt.

Chỉ một phút trước đó, bên kia người đàn ông, trên mây nhàn nhạt, mà a hết như như sống mù, nước đường làm thành dòng chảy xuống, mà a như như người bạn mà a phún không để làm sân ga một lần tôi vội nhìn lại quê nhà trước khi biến mất ra đi. Tôi nhìn mà a, lòng trông rồi. Bằng tôi chỉ thấy những bông trông hiện trong đám lá xanh lơ lơ loang loáng. Tim tôi nhói lên một cái. Tôi cứ tiếp tục nhìn kỹ, những người xe vội lên nhanh quá, tôi không còn thấy chúng nó nữa ngoài những bụi cây đường quãng gần như cây tôi không biết tên mà dài dài ven xa. Tôi hỏi họ phải chăng những bụi cây phía đường trước trong đó tôi hy vọng rằng sẽ có những cây bông trông khác. Vâng, may thay, những bông trông lại xuất hiện đây đó chen lẫn trong đám lá, đu đưa trong gió, trong mà a. Chiếc xe cứ đi miết

ch y, tôi nhìn lui, nhà ng bông tròn ng nhìn theo, r i m t d ng. C th l p đi l p l i trên đ ng dài. Đ ng r i, đúng là cùng m t lo i cây bông tròn ng đó, tôi nói th m, nhà ng trông nó to h n, cao h n. Hay cũng có th là th cây khác. Xe c ch y liên miên nhà th này mình làm sao nhìn k đ c cái gì. Thì mu n ch c, mình hãy m n n ng vi âm c a cô h ng đ n viên du l ch đ đ c nói vài l i v i t t c hành khách r ng xin quý v thông c m đ ng ý cho xe đ ng l i trong ch c lát cho tôi đ c nh y xu ng đ ng ch y t i nh ng cây bông tròn ng nhìn cho rõ h n xem có ph i là nh ng cây bông tròn ng tôi đang mong ch hay không. Giá mà tôi có đ l i m đ có th làm phi n ng i ta nh th!

Tr i đ t m t màu u ám, lòng tôi m đ m. T i sao v y? T i vì m a? Không, tôi đã tr i qua bi t bao c n m a x ng i k t ngày tôi xa quê h ng. M a hi m hai Cali, m a dai đ ng vùng Portland, Seattle, m a và tuy t c a Toronto hay Montreal. Thì tr i c vi c m a, tôi c vi c quay kín kính xe, v n nhanh cái g t n c, m to m t nhìn cho rõ con đ ng m a tr c m t. Lòng bình th n, đ ng đ ng. Th mà bây gi ... T nhiên đ u óc c nghĩ ng i lồi thôi, nh nh ng c n m a c a nh ng ngày m i l n, b v , m t mình nghe m a rào rào trong v n chu i, r n rã trên mái nhà, âm th m trên đ ng ph . Tr ng c dòng sông, m c núi non. Nghe n i nh đ v cùng v i ti ng th th c a tình yêu không đ t b ng g m b ng hoa mà b ng hoang mang và cô đ n. Và nh ng ngày th u cũng l n l t hi n lên nh trong m t đ n phim chi u l i có ti ng c i trong veo, có đôi m t sáng ng i, có t m lòng ngâ d i, và có nh ng c n m a nh pha lê m a lên nh ng b i cây bông tròn ng m c bên b su i sau nhà, bông tròn ng rung rung, nghiêng ngã, đám lá xanh t t át nh gi t ng n gi t dài xu ng dòng n c n i bong bóng. Ng i bên c a s nhìn m a, chú bé n n nao ch con chim sâu m i làm t trong m t b i cây bông tròn ng th nào cũng ph i bay ra. M a th này mà không ch u bay đi tìm ch trú n i khác s t t h t c sao. Chú bé lúc y th ng xót con chim trong khi hôm tr c và ngày sau v n h m nh m vào nh ng cái ng c lông m t tr ng gi ng ná b n. Nh ng con chim sâu, chim s , chim hoàng oanh, chim chào mào t cành cây cao r i nhanh xu ng nh qu chín r ng, xác chim ch m đ t nghe không thành ti ng, ch còn th y rõ vài s i lông vũ b t ra t thân chim bay l n l trong gió.

Ô, nh ng mãi sao chú bé v n không th y con chim trong b i cây bông tròn ng đ ng tnh!

Ch m y phút tr c đó chi c xe quá cao y đang còn phía bên kia ng n đ i. Ngày anh, làm r ng cái xe nó ch y l t qua đ c cái h m nh tê r a anh, ng i đàn bà xuýt xoa. Ôn m i, l nóc xe nó đ ng cái h m r ng anh. Ti ng nói đang làm duyên làm dáng. Và đáp l i là ti ng th đ u đ u c a ng i đàn ông ng i c nh. Cái anh chàng này đêm qua làm gì v y đ bây gi ng nh ch t ch ng bi t tr i trắng là gì! Cũng l , có ng i đi du l ch mà đêm thì l c đ c tr ng đêm, ngày thì ch lo mua s m, h t b này đ n xách khác, r i v a m i lên xe là y nh r ng hai con m t c nh m trít tr c khi xe lăn bánh. Thì làm sao nghe đ c nh ng câu nói n ng n u, yêu th ng! Không ch ng ng i đàn bà này mu n g i chuy n v i tôi? Là vì xe đã lu n qua bi t bao nhiêu h m r i ch có ph i là chi c h m đ u tiên đầu mà đ ng v i ch m! N u đ ng thì đã đ ng t khi xe b t đ u r i Salzburg h ng v phía đông đ đi Vienna.

Nét m t khá đ p, đôi m t xanh bi c, mái tóc vàng hoe và dáng ng i thanh tú c a cô h ng đ n viên du l ch ng i Áo b ng hi n lên th t rõ nét trong trí tôi. Cô nói ti ng Anh thành th o, ch c ch c h t đ u ra phía sau cho m tóc vàng kh i che h t n a khuôn m t: “Salzburg là n i sinh c a Mozart, đ có Vi n B o Tàng Mozart, có ngôi nhà x a kia Mozart t ng . Nh ng đ i u ng nghĩnh là lúc sinh th i Mozart ghét n i quê h ng c a mình l m, ch mu n đi Vienna, và s ng i Vienna khá lâu cho đ n khi t tr n. Thiên tài âm nh c y ch t tr , lúc m i 35 tu i đ u, t c thay! Nh c c a Mozart, nh quý v đã bi t, là nh c th n tiên, hay l m, vui l m, nh ng bên trong, bên gi a nh ng âm thanh y th nh tho ng v n là n i b n khoãn, n i b t an khó nói thành

lời. Đến Vienna quý vị sẽ được nghe hòa tấu nhạc Mozart, xem thôi tôi nói có đúng không. Bây giờ tôi nói đùa chút nhé, tôi nay vì nào không muốn nghe Mozart thì cần việc gì, cần gì thì nghe gì, cần gì nghe gì qua phải, qua trái, rồi ngáy khò khò. Thế nhỡ không có cái gì cũng được, như thế mình đang tán chuyện gì vậy."

Mọi người cười. Được thế cô ta nói tiếp: "Về cách ăn mặc thì...trông kia khó lắm, phải đúng điệu, bóng không, người gác cửa có quy định chính mình lời. Nay đây. Như thế mới có nhieu người du lịch như quý vị tôi chỉ, quý vị đâu có đi thì gì thay áo quần, tôi có vì không mang theo đồ sắp lý đâu mà thay. Phải thế thôi và giờ tôi nói mới đi hết buổi chiều, miễn là quý vị đừng đi nhieu quá, lý do là nhieu quý vị đi, nhột là phải nh, khán thỉnh giờ sẽ không thế quý vị thay vì nghe nhạc Mozart!"

Cô hướng dẫn người nói chuyện như người công nhân khách sạn, xong tiếp tục: "Thôi, tôi xin trở lại thi hành nhiệm vụ. Salzburg tiếng Áo có nghĩa là đồi núi và lâu đài. Tiếng Áo! Hôm quý vị sắp bắt tôi rồi làm gì có tiếng Áo, rồi người Áo nói tiếng Đức kia mà. Đúng, nhưng thôi. Tiếng Đức cũng có năm bảy thôi, và người Áo chúng tôi nói tiếng Đức như hàng nhốt, êm ái nhốt, nghĩa là hay nhốt, mà tôi gọi là tiếng Áo. Nói thế có được không hở quý vị? Tôi phải nói thêm điệu này để quý vị hiểu chúng tôi nhé. Quý vị biết không, xưa kia, chỉ vài trăm năm trước đây thôi chỉ có lâu la gì, chúng tôi là một đống quặng mệnh mệnh, lan rộng qua Đức, Hòa Lan, Ý, và xưa hơn nữa, nước Áo tiếng bao gồm cả Ba Lan, Hung...Thế mà bây giờ... Như thế thôi, hãy quên chuyện cũ này, hãy trở về với chuyện đi thú vị này, vì quý vị còn phải make a tunnel tour and have a tunnel dance."

Vũ điệu được ngắm! Cô này nói không đúng rồi. Hôm thì cũng có đó, nhưng còn có cả những người bán hàng xanh tươi và chợ theo con đường trung và bò nhieu chân trời xa chỉ đâu phải chỉ có hôm với hôm! "Điệu nhũ được ngắm" phải áp dụng cho quảng trường trên biển thùy Ý qua Pháp mới đúng, với trùng trùng núi non, với Đền Trung Hoa thăm thẳm xa cách trái, với Italian Riviera với French Riviera, huy hoàng, lung linh, với lễ hội hàng trăm hàng ngàn chiếc xe uốn lượn quanh co chui vào rồi lú ra khỏi gần 170 cái hầm dài ngắn khác.

Người lên vàng rồi. Người tràn vào xe. Người tiếng cầu nhàu ngái, nhưng chỉ cần mũ với đồ lịch, nhưng tấm màn cửa xe được kéo kín. Không nhìn nhưng tôi vẫn thấy người đàn bà người ghê rợn kéo màn nhả chớ rồi đi ý kéo lui chiếc màn trở về với trí cũ. Về sao nh, tôi và muông nhóm như? Phải tôi, tôi đi nhợ tha vào và tôi đi tôi nhìn cho rõ nhưng tia nhợ chiếu trên những cánh hoa màu trắng chen chúc trong những lùm cây bông trắng lá xanh mượt. Lá hoa rập rờn không nh! Nhưng kia, mây thấp và mù xa lúi lùai tôi, trời đất tôi đi màu, và bông trắng của tôi sắp đổ. Cô hướng dẫn du lịch nhanh nh: "Mùa này thời tiết đây luôn luôn như thế đó, hôm nay mưa, ngày mai nắng, ngày kia lại mưa. Cần thế, một ngày mưa, một ngày nắng, để chúng ta sắp đi chuyến trình du ngoạn cho phù hợp với thời tiết. Ô, ô, mà không phải chỉ có thế! Thiên nhiên bất cứ, sự nhợ, chiếu u mưa...là chuyện thế...và người tôi, nghĩa là sự mưa chiếu u nhợ, vân vân." Vài tiếng cười khúc khích.

*

Cây bông trùng! Tôi không biết loài cây này có tên gì khác hay không. Hình như không. Nó có bông màu trùng nên người ta gọi nó là cây bông trùng, thế thôi. Cũng như cây bông hồng

là do hoa cuống nó màu hồng, mặc dù sau này nhện kết thu thập ghép giống, hoa hồng đã từ lâu mang nhiều màu khác nhau. Bông trông cũng như những cây bông trông vẫn y như cũ, không ai tìm cách ghép giống cho nó, nó vẫn là những chiếc bông màu trắng mềm mại, gồm nhiều búp nhỏ, tròn, kết lại thành cụm trông giống như hoa mâm xôi, những bông hồng nhỏ. Nó cũng trông na ná như những búp sữa (chou - fleur) mà người mẹ tôi ở Bắc thành gọi là hoa hồng. Bông nào to có thể nhìn thấy những đĩa xôi nếp trắng phau phau màu trắng ngà trong đám lá xanh. Thân cây khá cao, cao gần bằng cây chuối, cây khế, vỏ màu xám, nhiều cành mảnh khảnh chia ra thành từng nhánh nhỏ, nhiều nhánh chia đôi cân đối, mà lũ trẻ con chúng tôi chỉ đem về nhà uống nước cho đỡ khát, rồi hái lá, làm những quả bóng chim. Lá của cây bông trông trông giống giống như lá cây khoai mì, trông kia chúng tôi gọi là cây sắn, những bông hồng và xanh, kết lại thành chùm rậm rạp làm cho chú rết rết cho chim sâu, chim sáo.

Những cây bông trông thì tôi thấy cũng có nhiều loại, có bông trắng, có bông hồng, có bông vàng, có bông đen theo những dòng suối, mon men dưới mép những khu vườn trồng khoai tây, trồng cà chua, trồng đậu Hòa Lan, v.v... hay kết vào nghĩa địa nằm chênh chênh trên sườn đồi. Hay may mắn hơn, năm trước có một cây bông trông đẹp cho phép được xúm xít gần ngôi trông những vựa muối cách thành phố Đà Lạt năm, sáu cây sáo. Đấy ngôi trông hồng hồng một ít bóng mát và màu xanh. Đấy những trẻ em đi tìm bông hồng vì những trẻ em mùa hè. Lũ trẻ con chúng tôi tha hồ dòm ngó, ngắm nghía những cây bông trông, thấy thích là ngắt hoa cho vào cặp sách học cho những nhánh cân đối đem về làm những quả bóng, không ai ngăn cản họ là vậy. Và khi những cây bông trông ở nhà trông đẹp hơn, đó là những cây keo, cây thông, cây liễu, cây tùng, thì những cây bông trông bỏ đi nơi khác. Bởi trẻ con, sau những ngày nghỉ cuối tuần, hôm thứ hai đến trường đi học lại, không thấy những cây bông trông của chúng đâu cả, chỉ y lảng quăng tìm kiếm, ngắm nhìn.

*

Cũng đẹp quá anh! Tôi nói của người đàn bà vẫn còn dè dặt. Đẹp quá? Mà sao gọi là đẹp? Những cánh đờ đờ ngăn nếp, xanh tươi, điếm lác đác những búp thì của kính nhìn, trông trông, mái đầu, những khối vuông, bao quanh bởi dây hàng rào thép có tính cách trang hoàng và làm đẹp mặc dù là để ngăn chặn, cản trở. Nhưng thì đẹp? Những lâu đài cổ, những lâu đài xây dựng như pháo đài, nằm trên sườn đồi, trên đỉnh đồi, có cái đã đẹp nhất, hoang phế, làm chúng tôi thích cho những lớp sóng phẳng phẳng của mặt Âu Châu ngày hôm qua già nua và đỏ máu, đó là một trong những điều thú vị nào là đẹp? Hay đẹp là, những mặt làn sóng biển của tràn qua ghềnh đá, bờ biển đầu bên kia nhìn thấy được bóng hiên lên trông cũng một vùng rồi đi xuống cánh đồng thoải thoải bên này theo sau là người chăn cừu và vài ba con chó? Hay cái đẹp có thể tìm thấy trong tiếng reo: "Đó, đó, anh coi kìa! Đàn chim trông, chắc là đàn bồ câu, đang bay là đà ngang qua những ngọn cây xanh, rồi bỏ cây che, rồi hì hì ra đi, những người phía tháp nhà thờ cao thì thật là cao. Đẹp quá!"

Vâng, cũng đẹp như thế cũng có thể đẹp lắm, những tôi đang để hết tâm trí vào những cây bông trông. Hồi bé, tôi sống gần gũi với những cây bông trông của thành phố này, thành phố đẹp nhất thì quê nhà có cây bông trông. Rồi những ngày chày loàn tôi rời xa thành phố một thời gian dài. Về sau khi tôi có dịp trở lại Đà Lạt, tôi đi tìm thăm những hang động, con đường a gáy vang vọng trong thung lũng, những ngôi nhà vách ghép bằng thân cây thông xếp làm đôi còn nguyên vẹn dưới lòng thung lũng bên con đường cong cong trên đá, những buổi sáng tinh mơ sương mù từ từ lại thành một lớp dày như mây trông che kín hết mặt trời, những con suối ngày đêm thao thao, những

ngón đỏ tươi xanh úp tròn trên vùng cao, những bông thông vi vu trong gió, những thác ghềnh gào thét thôi thúc. Và dĩ nhiên, tôi cũng đi tìm những cây bông trông tuấn và đẹp của tôi. Tôi gặp người bạn cũ. Trong khi đó hoa cũng kéo nhau về đây những khu vực của những nhà trông, những công viên, và trong hầu hết các biệt thự, gia đình.

Giờ đây, một người bạn cũ của tôi về thăm quê hương, có ghé qua Đà Lạt, cho tôi biết vì tôi mà anh đi tìm những cây bông trông, những người quá, anh không thể tìm thấy một cây nào cả. Tôi ngạc nhiên. Tại sao thế? Tôi chắc chắn có câu trả lời, chắc chắn một lý do rằng đó là một một mát mẻ không có gì bù đắp nổi.

Hồi bé tôi nghĩ rằng bông trông của những cây bông trông đẹp hơn hoa hồng. Đó là cái nhìn của tuấn và đẹp ngây thơ trong sáng, và nó ám ảnh tôi mãi. Cho đến bây giờ tôi vẫn nghĩ như vậy. Tôi là tên tù chung thân của những cây bông trông! Có thể là như thế mà cũng có thể rằng quan niệm về cái đẹp vẫn khác nhau, vẫn tùy thuộc từng người, và đẹp thế này tùy thuộc một nhu cầu khác nhau. Hình ảnh một nông dân khố rách vác cuốc đi thăm hoa màu của người của mình trên cánh đồng khô cằn cháy vì bom đạn; hình ảnh một con chim hồng bay về một đồng khi chót vót hai ba bông con nít giữa rừng rậm, hoặc có khi người người nhìn chằm chằm vào cái tên mới xây của nó; hình ảnh những người nhân đói khát rải rác trên tròn một nhìn về phía một chòm sao đen nhò nhò lên trên một biển mây mờ, không dám chớp mắt, sợ rằng cái chớp mắt sẽ khiến cho chòm sao đen biến mất; đó cũng là những hình ảnh đẹp, đẹp có kém gì quang cảnh hai bên con đường dài này với những cánh đồng xanh êm đềm, những lâu đài công uy nghi, những tháp nhà thờ cao ngất đang giống chuông gọi chim bay về!

Tôi nghe nói giờ đây nhiều du khách đến thăm quê hương tôi. Tôi nghĩ rằng có nhiều lý do. Có người đi tò mò muốn biết một đất nước bị dày xéo trong chiến tranh ác liệt kéo dài một năm và mười năm, nay nó ra sao. Có người đi nhìn cảnh như của người khác để cảm nhận trải nghiệm đã cho mình được sung sướng hơn. Mà cũng có người đi tìm cái đẹp. Cái đẹp của một con thú đang liếm láp vết thương, cái đẹp của miền Bắc xác, cái đẹp của miền Trung ngập nước, cái đẹp của Nam đang nứt vỡ thành dải, cái đẹp của một đất nước vẫn có nhiều truyện đang một đất nước quá khốn. Riêng tôi, tôi cũng sẽ về thăm. Để làm gì, để tìm cái gì? Tôi thì hỏi mãi. Có đi đâu chăng nữa là tôi sẽ đi tìm những cây bông trông nay không biết có còn sống sót ở một hang núi nào.

Bản nhạc "The Blue Danube" -- chúng tôi vẫn quen gọi "Le Beau Danube Bleu", vẫn nhớ lời Việt "Dòng Sông Xanh" rất lời lời của Phạm Duy qua giọng hát cao vút, réo rắt, và truyện của một của Thái Thanh -- bỗng trở lại. Cô hương đồng du lịch qua đã biết chi tiết khách. Điêu khắc khi êm đềm, khi dịu dàng, khi náo động, khi thánh thót, khi xa xôi, khi giòn giã, tôi nên một cái gì như là một dòng điện lan tỏa ra khắp mọi người. Những người đang nghe bỗng trở nên sống động. Những người đang đọc sách, đọc báo cũng buông tay ngẩng nhìn nghe.

Bản nhạc chớm một hồi lâu mới có người hỏi cô hương đồng người Áo một cách thật ngây thơ như sự xúc phạm đến danh mà khúc nhạc còn đời, rằng sông Danube có thể xanh như người ta nói không. Câu trả lời kèm theo một câu trả lời hãnh diện, "... thì quý vị khi đến Vienna sẽ thấy rõ. Sông Danube, chúng tôi gọi là Donau, chảy qua rất nhiều nước, qua Đức, Áo, Tiệp, Hung, Nam Tư, Bồ Đào Nha, Ukraine, và cuối cùng là Biển Đen (Black Forest) rồi chảy ra Biển Đen (Black Sea). Những người khác tôi không chắc lắm, con sông có khi đen khi đỏ, rằng và biến mà còn đen hùng là sông, thiên nhiên vẫn khó hiểu mà, những khi chảy qua Vienna, Danube là dòng sông xanh biếc. Quý vị biết tại sao không? Một phần là nhờ bản nhạc The Blue Danube của nhạc sĩ người Áo Johann Strauss mà quý vị vẫn nghe. Âm thanh huyền diệu đó đã góp phần giúp cho con sông xanh mãi. Nói đến người Áo, nói đến thành Vienna, là phải nhắc đến The Blue Danube. Cho nên chúng tôi quý bản nhạc này

lắm, cũng như chúng tôi đã trân quý những công vật mà quý vị sắp được xem trong Lâu Đài Mùa Hè của Nữ Hoàng Maria Theresa, thế kỷ thế 18, ngôi nhà mà của dân tộc Áo. Chúng tôi trân trọng tất cả tranh, bức tượng, cái phòng đọc sách, cái đèn, cái giường, cái lò sưởi ..., của Ngôi nhà, cho đến khóm hoa, ngôi nhà trong vườn hay ngay cả những cây mận bên những con đường dài mà lúc sinh thời Nữ hoàng Maria thích, chúng tôi cũng lo tu bổ, gìn giữ tất cả những điều khác. Nhưng không, mọi thứ đều tiêu vong. Thiên nhiên đẩy bật tất cả!"

Cô gái tóc vàng mắt xanh lắm chuyện này không chỉ nói đúng. Thiên nhiên bắt tất cả! Tôi biết như đã được ở đâu mà tất cả chỉ lý giải khái quát nhưng nếu có những khi thiên nhiên nói thì cũng có lúc thiên nhiên nói thật. Chiếu nay con đường đi đến thành Vienna đang nói thật với tôi. Này anh! Những cây bông trông đẹp đấy và quê nhà của anh đúng là cùng một loại đó anh. Cho nên khi nào có dịp anh nhớ về đây thăm nhé!

Vâng, mắt ngày nào đó tôi sẽ trở về, tôi sẽ tái ngộ chốn này để nhìn những cây bông trông của những Áo mà những người khác rời rác ven con đường dài để những công nhân mà của công nhân và thay nhau đón đưa khách phương xa. Những đây có phải là chốn và của tôi không? Tôi mong được trở lại, và sẽ muốn gì tôi cũng phải ra đi. Đi đâu? Đi tìm những cây bông trông lang thang./

NGỮ THUYẾT T